

Maanantaivieras

Yrjö Myllylä

Kirjoittaja on yhteiskuntatieteiden tohtori, joka työskentelee erikoistutkijana RDA-lukekehitys Oy:ssä.

Pörssiin tarvitaan luonnonvarayhtiöitä

Vakaata pitkän tähtäimen tuottoa hakeva kansainvälinen pääoma hakeutuu ennen muuta rajallisia luonnonvaroja hyödyntävään toimintaan. Tämä on tullut selväksi seurattessani 1990-luvun puolesta välistä vuoteen 2009 Suomeen pääomia välittäneen lontoolaisen Impivaara Securities Ltd:n toimintaa.

Impivaaran asiakkaat olivat muun muassa maailman suurimpia eläkerahastoja ja muita sijoitusinstituutioita USA:sta, Englannista, Saksasta, Italiasta sekä Skotlannista ja Norjasta.

SUOMALAISYHTIÖT Outokumpu, Rautaruukki ja Kemira ovat luopuneet malminetsinnästä ja luovuttaneet löytämiään malmioita osin nimelliseen hintaan pois. Ostajat ovat myyneet niitä joissakin tapauksessa kalliilla hinnalla tuleville sijoittajille ja kaivosyhtiöille, esimerkkinä Kittilän kultakaivos.

Nykyisten tai potentiaalisten kaivosten arvoksi Suomessa on arvioitu lähes 300 miljardia euroa Etlan tuoreessa selvityksessä.

Helsingin pörssiin yritysten arvo olisi nyt toinen ilman näitä luopumispäätöksiä. Suomen pörssiyhtiöt hyvin tuntevan Impivaaran kautta asiaa tarkasteltaessa keskeisenä tekijänä olivat poliitikot, jotka eivät huomioineet riittävästi suuren pääoman intressejä ja Suomen etua.

JO 1990-LUVULLA oli selvää, että rajallisten raaka-aineiden hinnat tulevat pitkällä tähtäimellä nousemaan. Suuri osa Suomea sijaitsee kaivostuominnan kannalta mineraalirikkaalla Fennoskandian kilvellä. Potentiaaliset malmivähykkeet jatkuvat monessa tapauksessa rajojemme yli.

Näin on esimerkiksi potentiaalisten kultamalmin tai sitäkin arvokkaampien hitecin tarvitsemien platinametallien osalta. Kullan hinta on lama-aikanakin nouseva.

Monien muiden metallien hinnat ovat nousevia maailmantalouden kasvaessa. Tämä tarjoaa niitä hyödyntäville yrityksille mahdollisuuksia eri suhdannetilanteissa.

Seuraavina vuosikymmeninä maailman taloutta ja teknologian kehitystä ajavat eteenpäin kohoavat luonnonvarojen hinnat ja resurssitehokkuuden vaatimus.

VIRHEELLISIÄKIN PÄÄTÖKSIÄ sallitaan, jos niistä opitaan. Sama voidaan todeta valtion omistajaohjauksesta.

Esimerkiksi valtion osittain omistama Kemira Grow How myytiin norjalaiselle Yaralle noin 200 miljoonalla eurolla vuonna 2007. Samalla myytiin oikeudet Koillis-Suomen Soklin fosfaattimalmioon, jonka hinnaksi Impivaara Securities Ltd:n toimitusjohtaja, geologian tohtori Jeffery Roberts laski vuonna 2008 vähintään 20 miljardia euroa.

Roberts yrittikin pitkään puhua Soklin käynnistämisen puolesta Kemiralle ja sitä myöten välillisesti valtiolle. Myöhemmin hän markkinoi Soklia kansainvälisille sijoittajille muun muassa amerikkalaisille sijoittajille sen siirryttyä norjalaiseen omistukseen ja edisti näin osaltaan Soklin käynnistämistä.

Fosfaattimalmi on verrattavissa öljyyn rajallisena luonnonvarana. Sen hinta tulee nousemaan. Kemiran myynnistä tulee oppia.

ON AIKA TARKISTAA valtion omistajaohjauspolitiikkaa.

Helsingin ja Lontoon pörssiin tarvitaan yrityksiä, joiden arvo muodostuu keskeisesti malmin etsinnästä ja lisenssioikeuksien hankinnasta lupaaviin malmioihin sekä verkostoista myös Venäjälle ja itäiseen Eurooppaan.

Tämä ei ole nopeiden poliittisten irtopisteiden keruun paikka. Kysymys on pitkäjänteisestä liiketoiminnan kehittämisestä, jossa poliitikot tai suurten pääomien edustajat eivät ole useinkaan parhaimpia asiantuntijoita.

Tämä muutos ei onnistu pel-

VILLE-PETTERI MÄÄTTÄ/ARKISTO

Kirjoittajan mielestä Talvivaaran ympäristöhaitatkin kestetään paremmin, kun yhtiö on pääosin suomalaisomistuksessa.

kästään sijoittamalla valtion Teollisuusrahaston nimissä varoja lupaaviin kaivoshankkeisiin.

TALVIVAARAN KAIVOSTA arvostetaan, siitä voidaan myös oppia. Sen ympäristöhaitat siedetään, kun omistajuus ja hyödyt ovat keskeisesti kotimaissa käsissä.

Tapaus opettaa myös, että venäläinen intressi on ollut avainasemassa. Kaivosyhtiön yhtenä omistajana on maailman suurin nikkelinuottaja, venäläinen Norilsk Nickel, joka on sitoutunut ostamaan Talvivaaran nikkelin ja jalostaa sitä Harjavallassa amerikkalaiselta OMG:lta ostamassaan, aiemmin Outokummun hallussa olevassa tehtaassaan.

Suomessa on kymmeniä yhden tai kahden miehen juniorkaivosyhtiöitä Talvivaaran alkuvaiheen tavoin. Näiden yrittäjien tarkoitus on myydä kohde edelleen.

Yksi mahdollisuus voisi olla hyödyntää junioryhtiöitä uudelleen kansallisen pörssiyhtiön alkuvaiheessa, joka tulisi keskeisesti keskittymään malmin etsintään, lisenssioikeuksien hankintaan Suomessa ja muun muassa Barentsin alueella ja näiden oikeuksien myyntiin.

SUOMI SIJAITSEE Euroopan unionin reunaa-alueella samoin kuin Kreikka, Portugali, Es-

panja ja Italia, jotka ovat nyt velkakriisissä. Viimeksi mainittujen taloudellista kehitystä mineraalien, etenkin raakaöljyn, voimakkaasti kohonneet hinnat häiritsevät.

Pohjois-Euroopassa sijaitseva Suomi sen sijaan voi hyötyä kohonneista öljyn- ja muiden mineraalien hinnoista. Suhdannetaantumassakin monien mineraalien hinta pysyy riittävän korkealla tuotannon jatkamiseksi Aasian kysynnän johdosta ja lama-aikoina kullan hinnan nousun vuoksi.

Seuraavina vuosikymmeninä maailman taloutta ja teknologian kehitystä ajavat eteenpäin kohoavat luonnonvarojen hinnat ja resurssitehokkuuden vaatimus.

ON KÄYNNISTETTÄVÄ valtion omistajaohjauspolitiikan uudelleen arviointi. Valtiolle tärkeintä on tunnustaa myös omistajaohjauksessaan käyttämiensä asiantuntijatiedon intressit ja pyrkiä ajamaan mahdollisimman hyvin Suomen kokonaisuutta yksittäisten toimijoiden etujen sijaan käyttäessään asiantuntijatietoa.

Kirjoittaja on väteltty Murmanskien alueen ja Luoteis-Venäjän teollisesta, logistisesta ja sosiaalisesta tulevaisuudesta. Häneltä on ilmestynyt ajankohtainen työ- ja elinkeinoministeriön tilaama julkaisu 'Arktinen ja Itämeren kasvualue Suomen intressien polttopisteessä'.